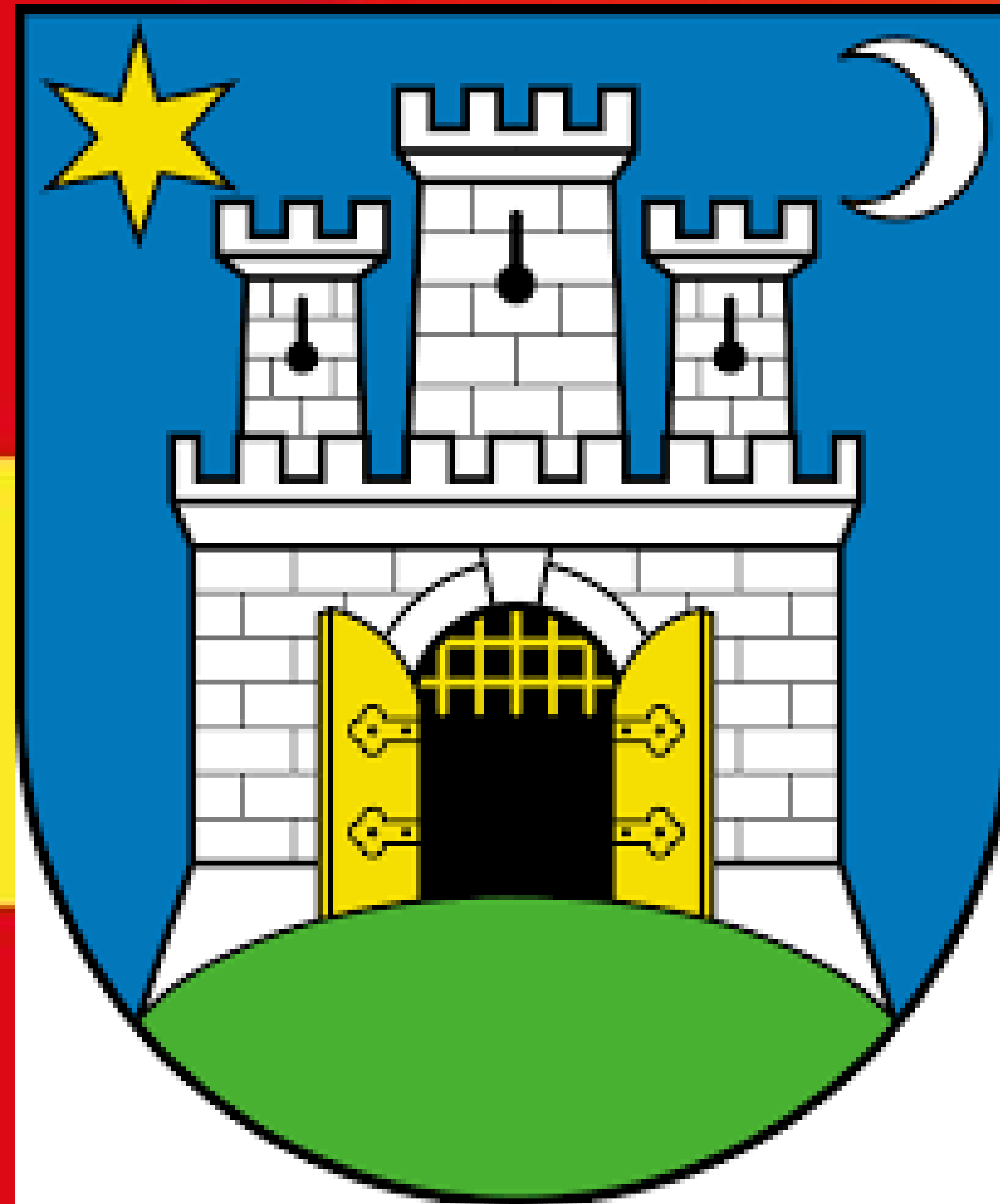

**"Energetsko siromaštvo i
sektor privatnog najama:
Studija slučaja Zagreb"**

#ENPOR #H2020 #energyvulnerability

ENPOR

UVOD - ENPOR PROJEKT

ENPOR – Mjere za ublažavanje energetske siromaštva u sektoru privatnog najma

ENPOR projekt predstavlja značajan korak ka rješavanju problema energetske siromaštva u privatnom sektoru najma, s fokusom na potrebama kako najmodavaca tako i najmoprimaca. Kroz svoje glavne ciljeve, projekat teži istaknuti inovativne pristupe povećanju energetske učinkovitosti ranjivih kućanstava, stvarajući sinergiju između vlasnika i stanara te promovirajući održiva rješenja.

Osim toga, ENPOR želi utemeljiti politike koje će zadovoljiti potrebe energetske siromašnih kućanstava u privatnom sektoru najma, analizirajući stečeno znanje kako bi pružio konkretne preporuke za razvoj politika. Kroz različite aktivnosti poput procjene opsega problema, podrške u razvoju politika, osnivanja razmjene znanja i diseminacije rezultata, projekt će se provoditi tijekom 36 mjeseci (2020.-2023.) u 9 europskih zemalja, uz financijsku podršku programa Obzor 2020.

ENPOR u Hrvatskoj će ciljati takozvano podstanarstvo koje uključuje dvije odvojene obitelji / kućanstva u istome stanu. Ta podskupina još nije bila promatrana, a iznajmljeni su stanovi uglavnom izvan fokusa politike zbog nedostatka informacija.

UVOD - ENERGETSKO SIROMAŠTVO

Energetsko siromaštvo rastući je problem u EU i Hrvatskoj gdje je veliki broj građana zahvaćeno tim problemom. Iako u Hrvatskoj još uvijek ne postoji jedinstvena i prihvaćena definicija energetske siromaštva u različitim dokumentima EU najčešće se koristi definicija prema kojoj se kućanstvo može opisati kao kućanstvo u riziku od energetske siromaštva ukoliko troškovi za energiju predstavljaju više od 10% prihoda kućanstva.

Energetsko siromaštvo se najčešće opisuje kao kombinacija nekoliko faktora: niskih prihoda, visokih rashoda za energiju i niske energetske učinkovitosti u kućanstvu. Energetsko siromaštvo je stoga kompleksni problem koji zahtijeva interdisciplinarni pristup različitih sektora: energetike, sustava socijalne skrbi, zdravstvenog sustava.

Indikatori za energetsko siromaštvo pokazuju da Hrvatskoj u 2021. godini 7% stanovnika nije si moglo priuštiti adekvatno grijanje u najhladnijim mjesecima dok je za EU taj postotak iznosio 6,4%. U Hrvatskoj u 2021. godini 15,2% stanovnika je imalo zaostale neplaćene komunalne račune dok je za EU taj postotak iznosio 6,9%. Kućanstva kontinentu su u većem riziku od siromaštva u odnosu na Jadransku Hrvatsku, a prema analiziranim stopama rizika prema aktivnosti i dobi, najrizičnije kategorije su nezaposleni i osobe starije od 65 godina.

Uzroci energetske siromaštva su rast cijena energije, uključujući i upotrebu relativno skupih energenata, pad prihoda i osobno siromaštvo te degradaciji stambenog fonda (loša energetska učinkovitost) koji se ne obnavlja u onoj mjeri u kojoj bi mogao ili trebao. Sve navedeno čini začarani krug uzorka i posljedica: energetska neučinkovita građevina, niska razina prihoda/osobno siromaštvo, isključenja iz opskrbe mreže, gubitak doma uslijed nepodmirivanja troškova (stambeni kredit, režijski troškovi...), narušeno fizičko i mentalno zdravlje te kvaliteta života, društvena marginaliziranost i izolacija i drugi relevantni učinci (nizak stupanj obrazovanja, nezaposlenost...)

METODOLOGIJA

Metodologija koja je korištena za analizu energetske siromaštva u gradu Zagrebu temeljit će se na prikupljenim podacima putem anketa provedenih na reprezentativnom uzorku od 388 kućanstva. Cilj istraživanja je dobiti podatke o energetske ponašanju građana kako bi se kreirale lokalne mjere za borbu protiv energetske siromaštva s fokusom na privatni sektor najma.

Ankete su dizajnirane kako bi se prikupili relevantni podaci o različitim energetske aspektima kućanstava koji su povezani s energetske potrošnjom unutra kućastva. Uzeti su u obzir različiti energetske faktori unutra kućastva kao vrsta i potrošnja energenta koja se koristi za grijanje, potrošnja električne energije; vrsta rasvijete te uključujući vlasnički status nekretnine, prisutnost hipoteke ili stambenog kredita, status plaćanja najma, kao i druge relevantne informacije koje bi mogle utjecati na energetske siromaštvo.

Nakon prikupljanja podataka, analiza će biti provedena kroz klasifikaciju kućanstava prema navedenim kriterijima:

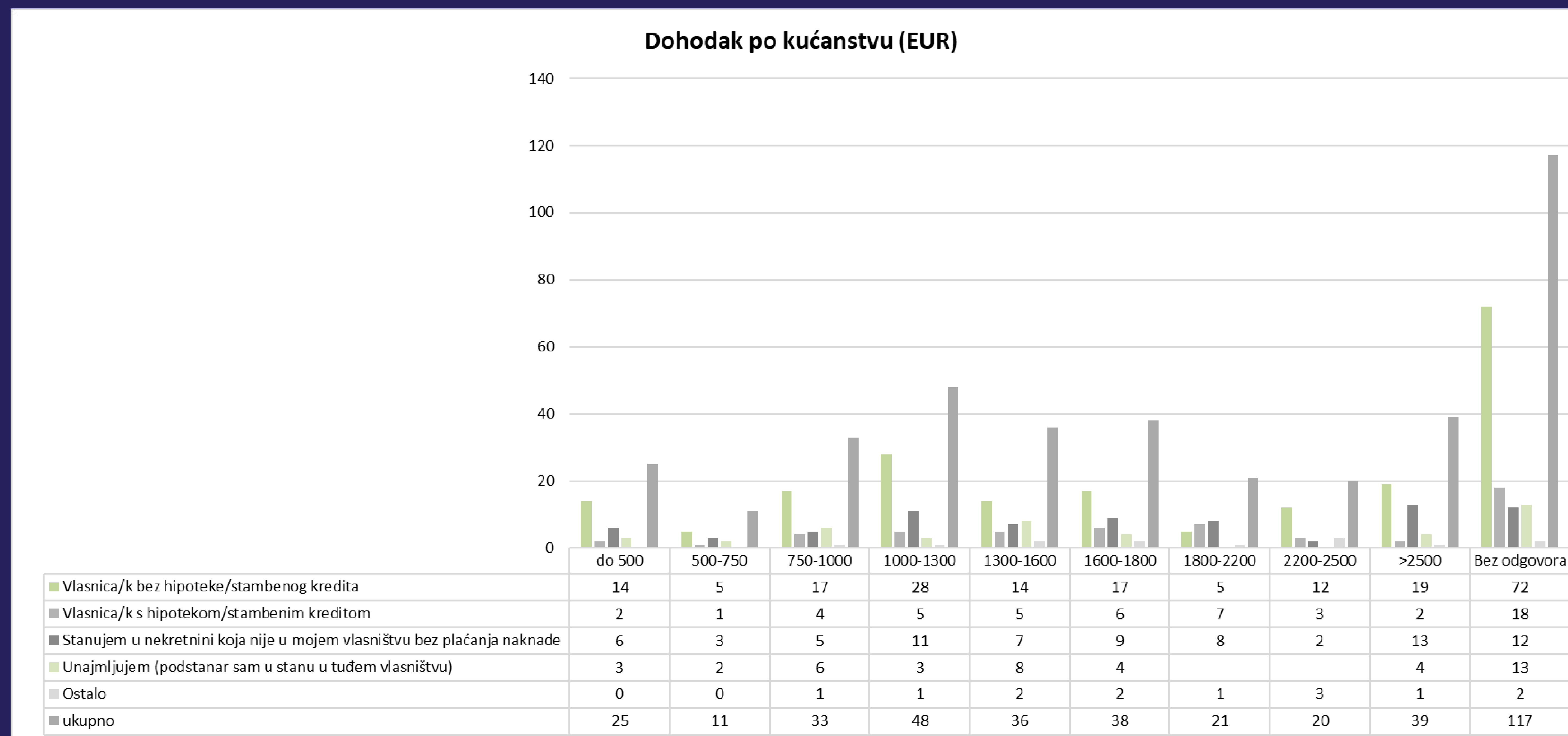
- vlasnici bez hipoteke/stambenog kredita,
- vlasnici s hipotekom/stambenim kreditom,
- stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade
- unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)
- te ostali

Nakon klasifikacije, grafikoni će biti korišteni za vizualnu analizu različitih pokazatelja kako bi se identificirala kućanstva koja su podložna energetske siromaštva.

Ova analiza omogućit će bolje razumijevanje uzroka i faktora koji pridonose energetske siromaštva u gradu Zagrebu te će služiti kao temelj za razvoj mjera i politika usmjerenih na poboljšanje stanja stanovanja u tom području.

Opći podaci

Od ispitanika koji su pristali sudjelovati u anketi 49,3% ostvarenog uzorka ženskog je roda, dok je 50,7% uzorka muškog roda. Prosječna medijalna starost ispitanika je 59 godina, s najmlađom ispitanicom starosti 21 godine te najstarijim ispitanikom starosti 86 godina. 53,5% ispitanika srednjoškolskog je obrazovanja dok je 46,5% ispitanika višeg i visokog obrazovanja. U ostvarenom uzorku nije bilo ispitanika osnovnoškolskog i niže razine obrazovanja. S obzirom na radni status, 38% ispitanih izjasnili su se kao zaposleni u punom ili nepunom radnom vremenu, a 9,9% uzorka je na isti način samozaposleno. Nadalje, 40,8% ispitanika su umirovljenici, a nezaposlenih, onih u neplaćenom formalnom obrazovanju (vježbeništvo, pripravništvo i sl.), trajno nesposobnih za rad i ostalih je 11,2% u ukupno ostvarenom uzorku. Na slici niže može se vidjeti dohodak po kućanstvu u odnosu na stambeni status.

Od ukupnog broja korisnika, njih 35 korist barem jedno od prava zajamčene minimalne naknade.

Najviše korisnika, njih 10, koristi doplatu za pomoć i njegu, što ukazuje na važnost socijalne podrške za one u potrebi za njegom i pomoći.

Također, značajan broj korisnika, njih 6, koristi naknadu za ugroženog kupca energenta, što sugerira da postoji značajan broj osoba koje imaju poteškoća u osiguravanju energenata za svoje osnovne potrebe.

Ostala prava kao što su zajamčena minimalna naknada, osobna invalidnina i jednokratne naknade također su zastupljena, s ukupno 4 korisnika za svako od tih prava.

Jeste li korisnik nekog od prava u sustavu socijalne skrbi?

	Da - Zajamčena minimalna naknada	Da - Naknada za troškove stanovanja	Da - Pravo na troškove ogrjeva	Da - Naknada za osobne potrebe korisnika smještaja	Da - Jednokratne naknade	Da - Naknade u vezi s obrazovanjem	Da - Osobna invalidnina	Da - Doplatu za pomoć i njegu	Da - Status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja	Da - Naknada do zaposlenja	Da - Socijalne usluge	Da - Naknada za ugroženog kupca energenta	Ne
■ Vlasnica/k bez hipoteke/stambenog kredita	1	0	0	1	1	0	1	4	0	1	2	2	194
■ Vlasnica/k s hipotekom/stambenim kreditom	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	51
■ Stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade	1	0	0	0	1	0	1	2	0	1	1	3	72
■ Unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)	1	1	0	0	2	0	1	2	1	0	0	1	37
■ Ostalo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
■ ukupno	4	1	0	1	4	0	3	10	1	2	3	6	367

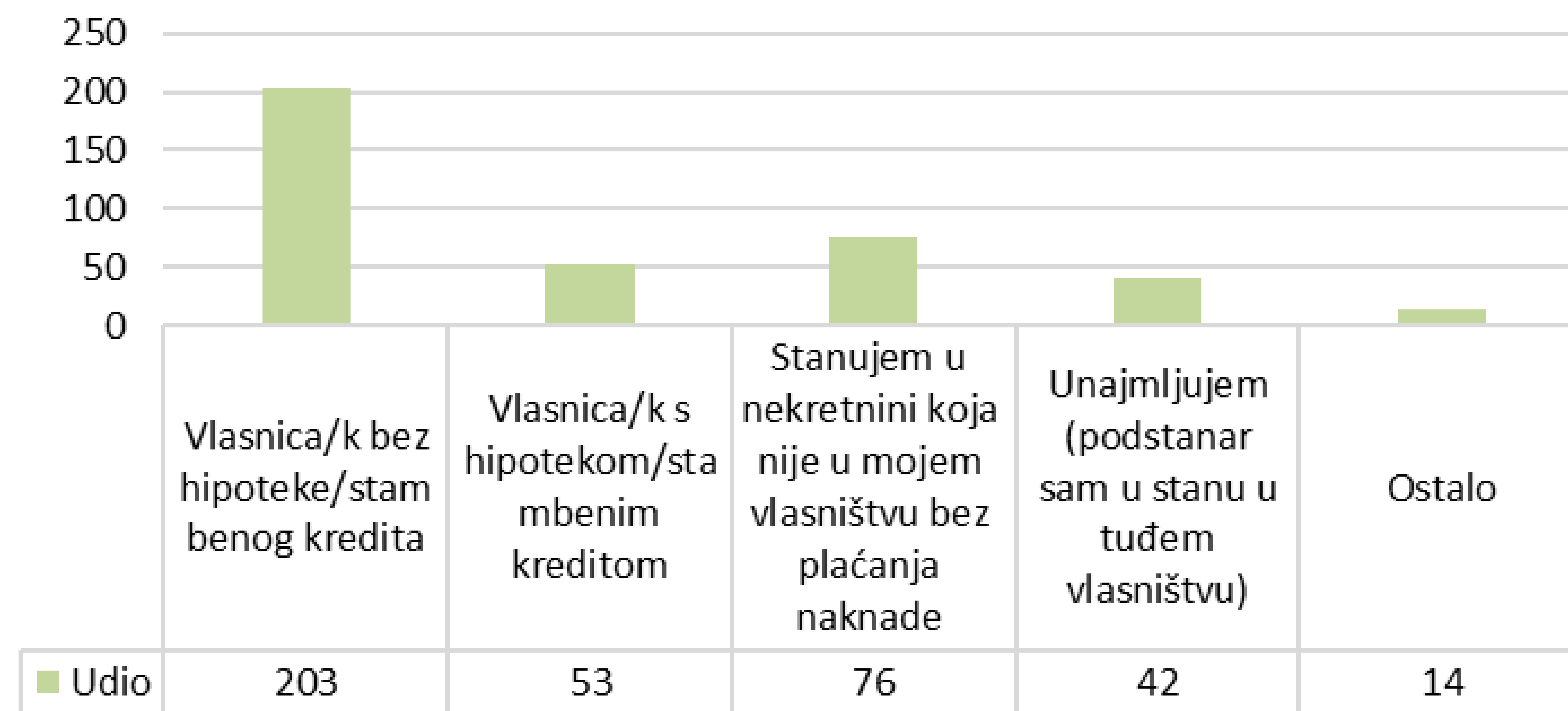
Analizirajući podatke o vlasništvu i najmu nekretnina, primjećujemo da većina ispitanika čini vlasnici nekretnina, pri čemu je većina njih (203 osobe) bez hipoteke ili stambenog kredita.

Manji broj vlasnika (53 osobe) ima nekretninu pod hipotekom ili stambenim kreditom, što sugerira da postoji značajan broj ljudi koji su uspjeli steći vlastitu nekretninu bez dugoročnog zaduživanja.

Također, vidimo da postoji značajan broj ljudi (76 osoba) koji borave u nekretninama koje nisu u njihovom vlasništvu, ali ne plaćaju naknadu za stanovanje. 42 osobe su podstanari te 14 osoba pripada ostalim kategorijama, čije specifičnosti nisu detaljno navedene u ovim podacima.

Važno je napomenuti da 30% građana u uzorku grada Zagrebu nije vlasnik nekretnine (žive u podstanarstvu gdje ne plaćuju najam ili ga plaćaju).

Stambeni status

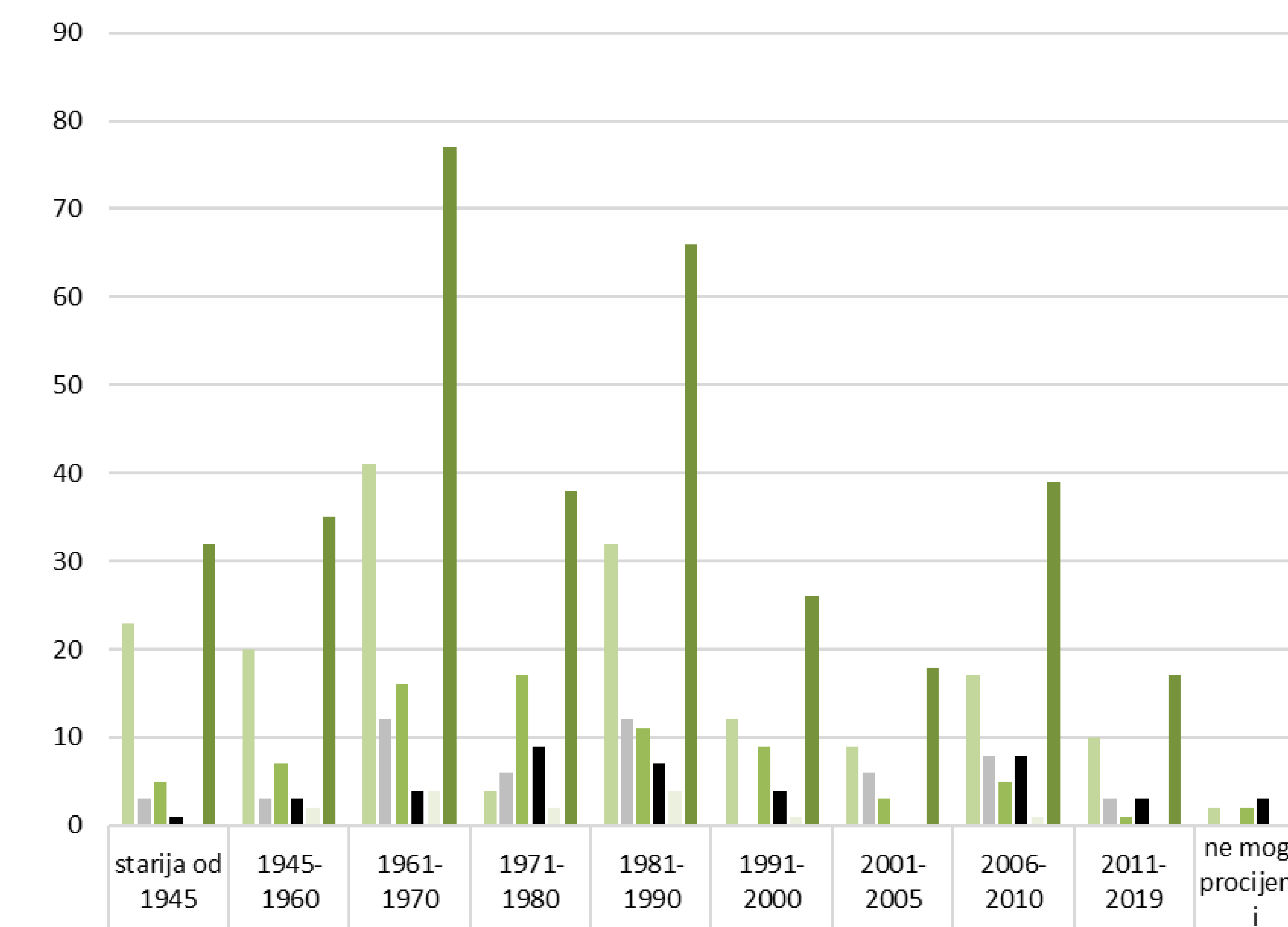

Analizom podataka o starosti stambenih objekata na temelju različitih kategorija vlasništva ili stanovanja, primjećuje se sljedeće:

1. Stambeni objekti stariji od 1945. godine čine većinu među vlasnicima bez hipoteke ili stambenog kredita (71,88%), dok je njihov udio među vlasnicima s hipotekom ili stambenim kreditom niži (9,38%).
2. Podstanari u stanu u tuđem vlasništvu često se nalaze u starijim objektima, s udjelom od 15,63% za stambene objekte starije od 1945. godine.
3. Kroz različite desetljeće građenja, opaža se smanjenje udjela starijih objekata s porastom vremenskog raspona. Na primjer, udio stambenih objekata izgrađenih između 1945. i 1960. godine iznosi 57,14%, dok udio onih izgrađenih između 2011. i 2019. godine iznosi 58,82%.
4. Postoji značajan broj osoba (28,57%) koji nije u mogućnosti procijeniti starost stambenog objekta, posebno među podstanarima (42,86%) i onima koji unajmljuju nekretnine bez plaćanja naknade (28,57%).

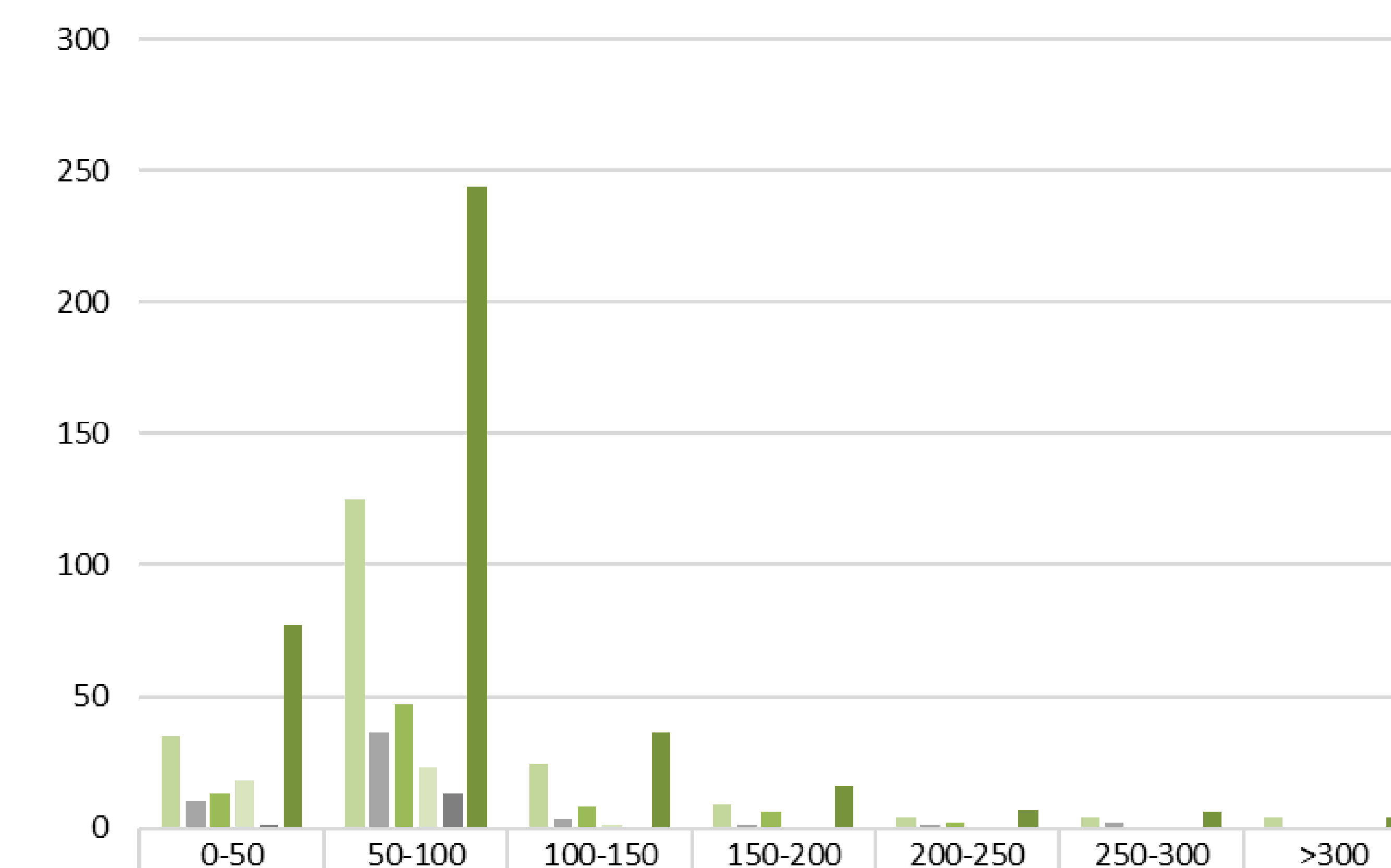
Analiza podataka o veličini stambenih objekata i statusu vlasništva otkriva da se vlasništvo nad nekretninama razlikuje ovisno o njihovoj veličini. Na primjer, u kategoriji stambenih objekata od 0 do 50 m², 45% vlasnika nema hipoteku ili kredit, dok samo 13% ima. U većim stambenim objektima, poput onih od 250 do 300 m², 67% vlasnika nema hipoteku ili kredit, dok 33% ima. Stanovanje u nekretninama koje nisu u vlasništvu, ali bez plaćanja najma, češće je u većim stambenim objektima, dosežući 38% u kategoriji od 150 do 200 m². Podstanarstvo je češće u manjim stambenim objektima, gdje doseže 23% u kategoriji od 0 do 50 m², dok u većim gotovo i ne postoji.

Molimo Vas da procijenite starost stambenog objekta u kojem živite.

	starija od 1945	1945-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2019	ne mogu procijeniti
Vlasnica/k bez hipoteke/stambenog kredita	23	20	41	4	32	12	9	17	10	2
Vlasnica/k s hipotekom/stambenim kreditom	3	3	12	6	12	0	6	8	3	0
Stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade	5	7	16	17	11	9	3	5	1	2
Unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)	1	3	4	9	7	4	0	8	3	3
Ostalo	0	2	4	2	4	1	0	1	0	0
ukupno	32	35	77	38	66	26	18	39	17	7

Navedite okvirnu veličinu stambenog objekta u m²

	0-50	50-100	100-150	150-200	200-250	250-300	>300
Vlasnica/k bez hipoteke/stambenog kredita	35	125	24	9	4	4	4
Vlasnica/k s hipotekom/stambenim kreditom	10	36	3	1	1	2	0
Stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade	13	47	8	6	2	0	0
Unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)	18	23	1	0	0	0	0
Ostalo	1	13	0	0	0	0	0
ukupno	77	244	36	16	7	6	4

Energetska učinkovitost:

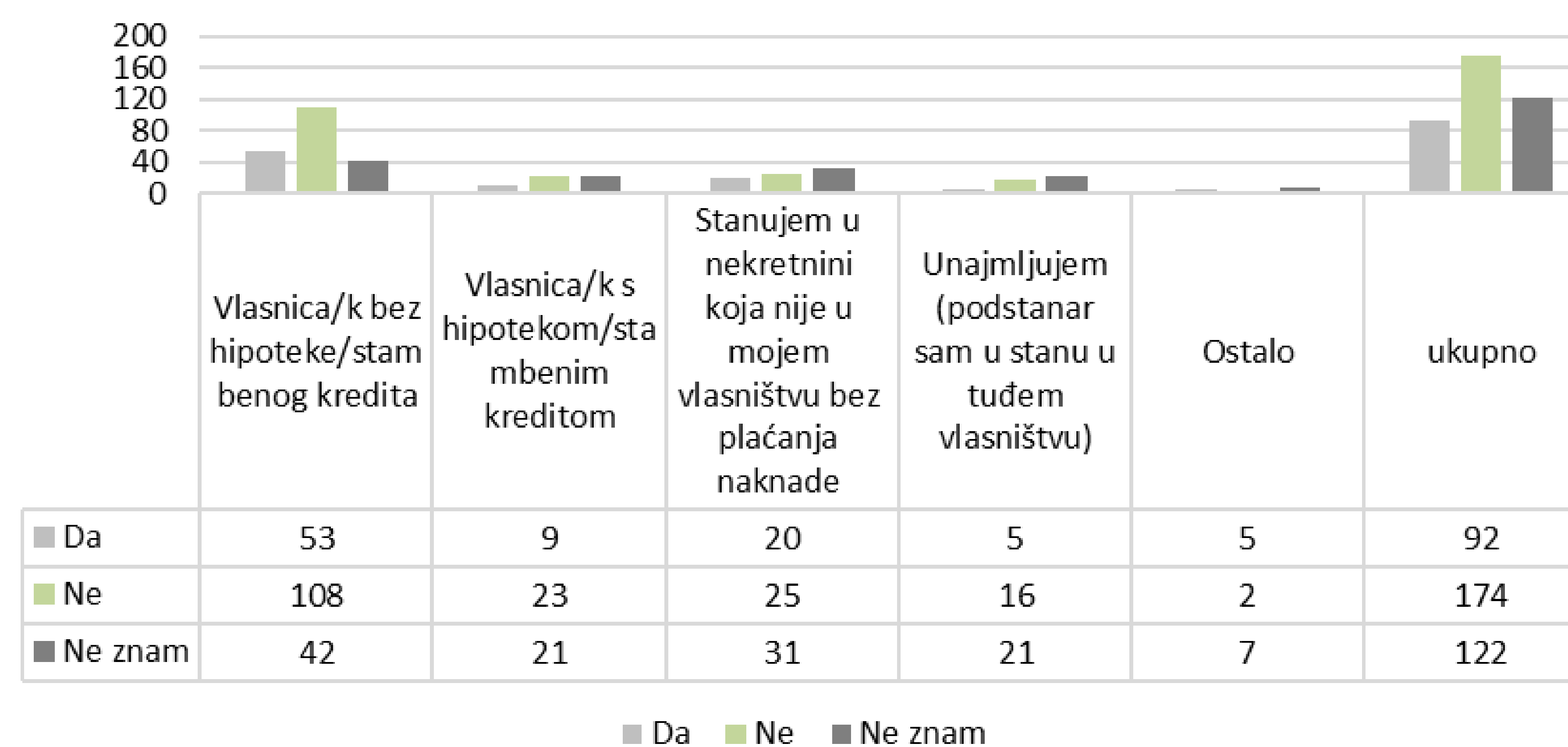
Vlasnici bez hipoteke ili stambenog kredita češće primjenjuju mjere energetske učinkovitosti, s 58% njih koji potvrđuju primjenu takvih mjera. Nasuprot tome, samo 10% vlasnika s hipotekom ili stambenim kreditom izjavilo je da su primijenili takve mjere. Ovi podaci sugeriraju da financijski status može biti značajan faktor u donošenju odluka o primjeni energetske mjere, s vlasnicima bez financijskih obveza koji su skloniji ulaganju u energetska učinkovitost.

Što se tiče podstanara, samo 5% njih napravilo je neku od energetske mjere, Međutim, visoki postotak "Ne znam" (17%) među podstanarima sugerira da postoji potreba za boljom informiranosti ili pristupom informacijama o energetske učinkovitosti. Konačno, kategorija "Ostalo" pokazuje raznolike odgovore, s 5% potvrđujućih primjenu mjera i 6% izjavljujući da ne znaju.

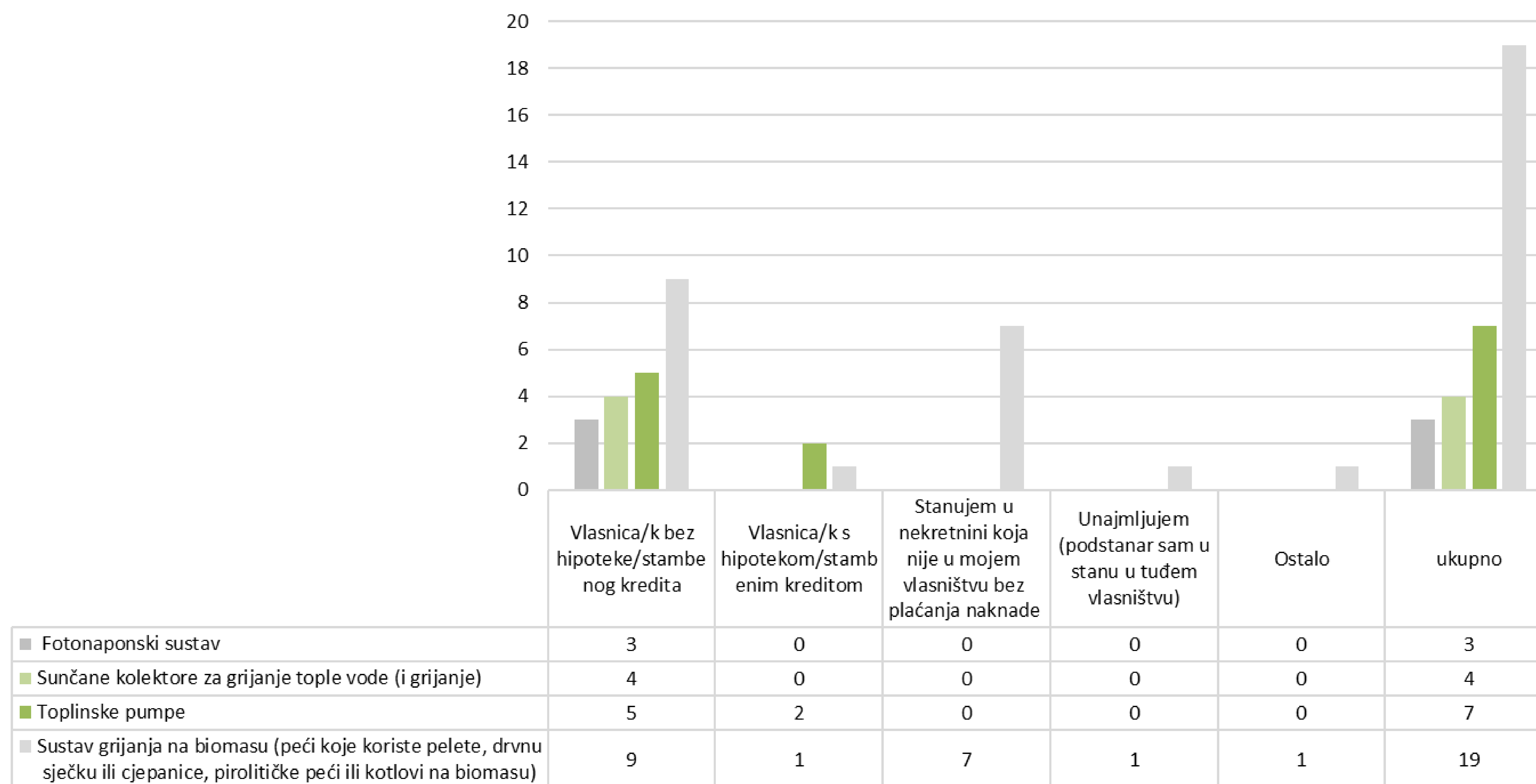
Obnovljivi izvori energije

S obzirom na navedene OIE sustave, upitnikom je ispitana i prisutnost specifičnih sustava obnovljivih izvora energije pri čemu je najveća, učestalost (19) sustava grijanja na biomasu. Te imamo 3 fotonaponska sustava i 4 sustava sa sunčanim kolektorima. Džalica topline javlja se u 7 kućanstava.

Od kad je izgrađena je li u Vašoj zgradi primijenjena neka od mjera energetske učinkovitosti?

Jeste li instalirali neki od sljedećih sustava obnovljivih izvora energije?

1. Mjere povećanja toplinske izolacije na vanjskoj ovojnici (vrata i prozori / nova termo fasada):

- Najviše vlasnika bez hipoteke/stambenog kredita (44) primijenilo je ove mjere. Najmanje ih je primijenilo vlasnika s hipotekom/stambenim kreditom (8).

2. Zamjena ili ugradnja novog izvora topline za grijanje, hlađenje i pripremu tople vode:

- Ponovno, najviše vlasnika bez hipoteke/stambenog kredita (15) primijenilo je ove mjere.

3. Zamjena ili ugradnja solarnih kolektora za pripremu tople vode:

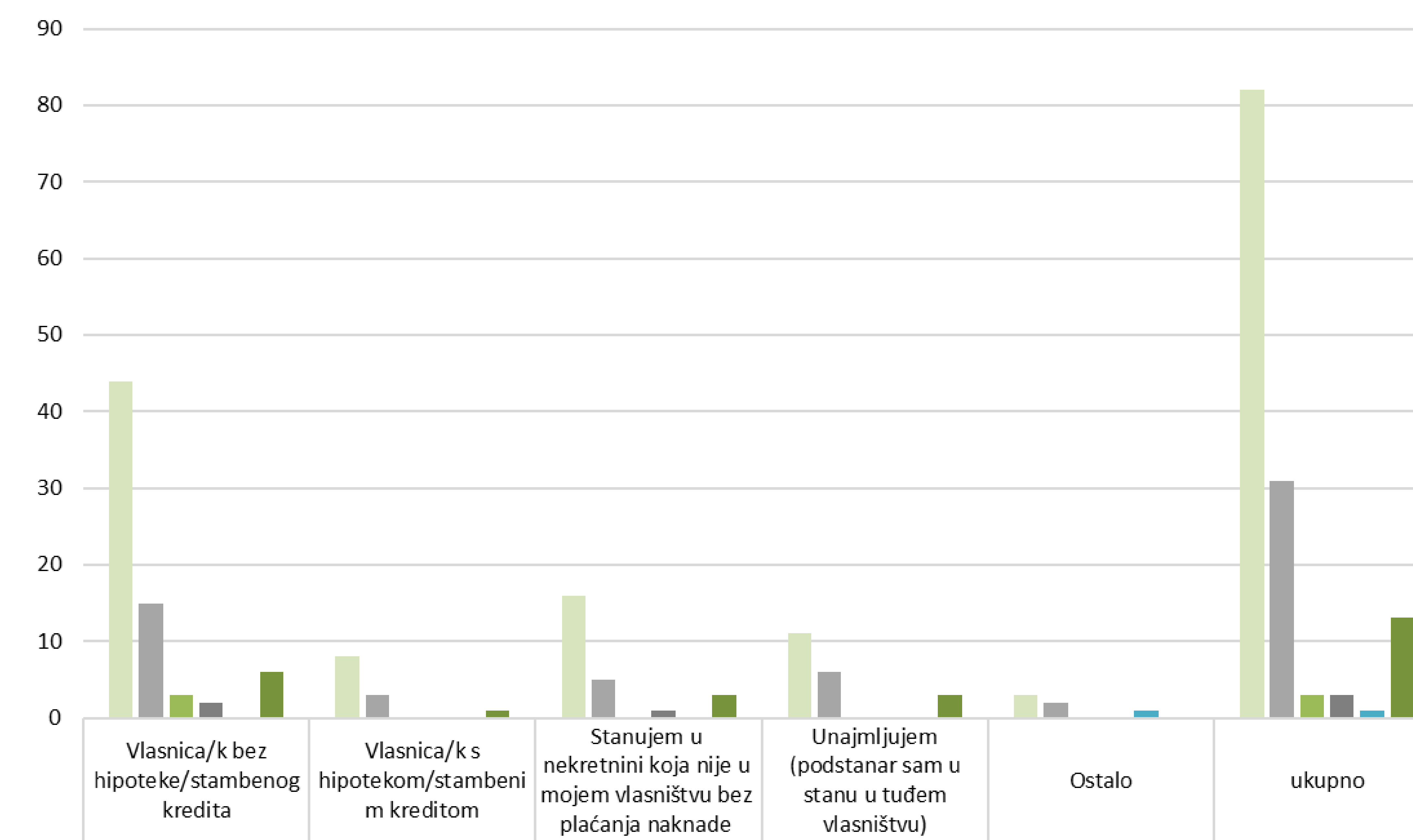
- Ova mjera gotovo je isključivo primijenjena od strane vlasnika bez hipoteke/stambenog kredita (3)

4. Zamjena ili ugradnja novih sustava koji koriste obnovljive izvore energije – fotonaponski sustav:

- Vlasnici bez hipoteke/stambenog kredita (2) i oni koji stanuju u nekretninama koje nisu u njihovom vlasništvu bez plaćanja naknade, najčešće su primijenili ovu mjeru (1).

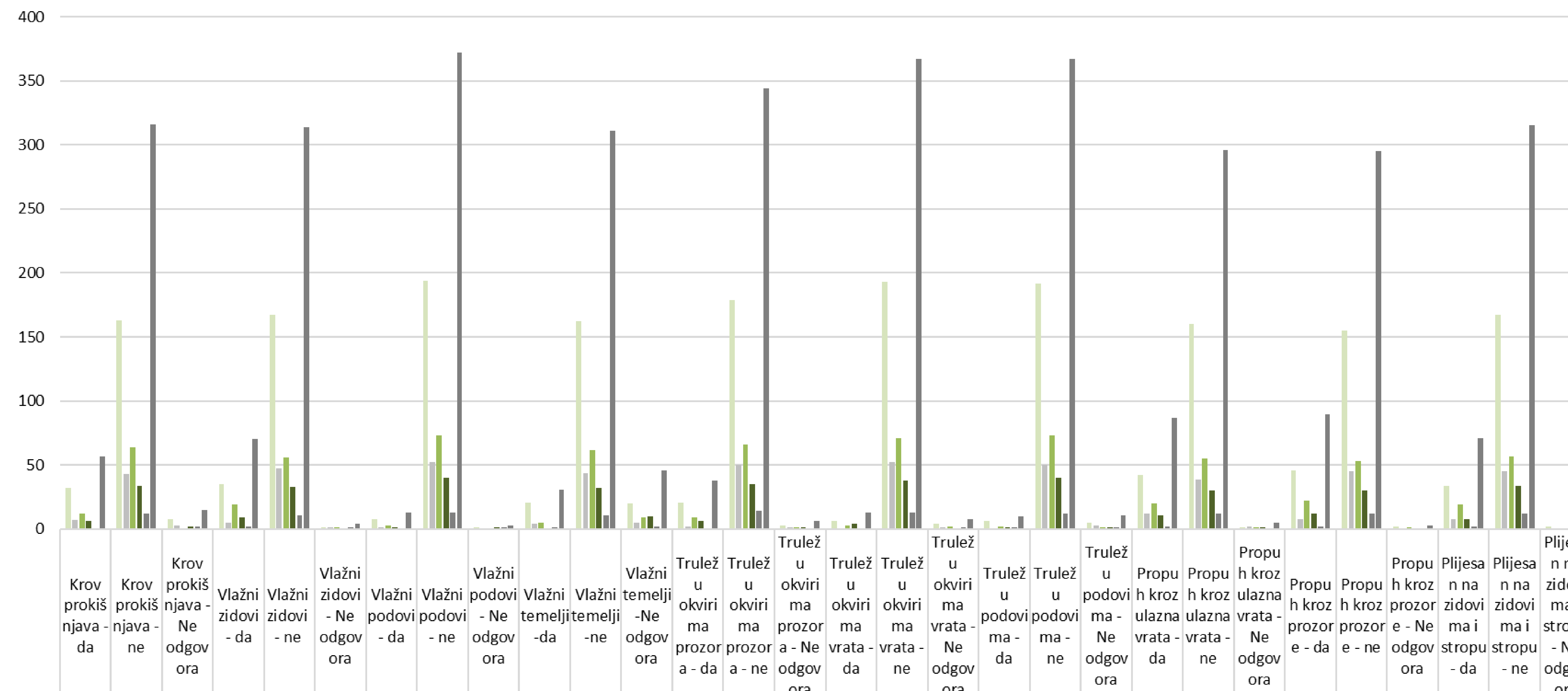
Značajan broj sudionika u istraživanju izjavio je da ne zna jesu li poduzeli neke mjera od energetske učinkovitosti (46% vlasnika bez hipoteke/stambenog kredita, 8% vlasnika s hipotekom/stambenim kreditom, 23% stanara u nekretnini koja nije u njihovom vlasništvu bez plaćanja naknade i 23% podstanara).

Koja mjera energetske učinkovitosti je primijenjena?

Mjera	Vlasnica/k bez hipoteke/stambenog kredita	Vlasnica/k s hipotekom/stambenim kreditom	Stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade	Unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)	Ostalo	ukupno
Mjere povećanja toplinske izolacije na vanjskoj ovojnici (vrata i prozori / nova termo fasada)	44	8	16	11	3	82
Zamjena ili ugradnja novog izvora topline za grijanje, hlađenje i pripremu tople vode (peći, kotlovi ili priključenje na sustav daljinskog grijanja (toplana))	15	3	5	6	2	31
Zamjena ili ugradnja solarnih kolektora za pripremu tople vode	3	0	0	0	0	3
Zamjena ili ugradnja novih sustava koji koriste obnovljive izvore energije – fotonaponski sustav	2	0	1	0	0	3
Ugradnja spremnika električne energije	0	0	0	0	1	1
Ne znam	6	1	3	3	0	13

Susrećete li se s nekim od navedenih problema u Vašem kućanstvu?

	Krov prokiš njava - da	Krov prokiš njava - ne	Krov prokiš njava - Ne odgovora	Vlažni zidovi - da	Vlažni zidovi - ne	Vlažni zidovi - Ne odgovora	Vlažni podovi - da	Vlažni podovi - ne	Vlažni podovi - Ne odgovora	Vlažni temelji - da	Vlažni temelji - ne	Vlažni temelji - Ne odgovora	Trulež u okvirima prozora - da	Trulež u okvirima prozora - ne	Trulež u okvirima prozora - Ne odgovora	Trulež u okvirima vrata - da	Trulež u okvirima vrata - ne	Trulež u okvirima vrata - Ne odgovora	Trulež u okvirima - da	Trulež u okvirima - ne	Trulež u okvirima - Ne odgovora	Propuh kroz ulazna vrata - da	Propuh kroz ulazna vrata - ne	Propuh kroz ulazna vrata - Ne odgovora	Propuh kroz prozore - da	Propuh kroz prozore - ne	Propuh kroz prozore - Ne odgovora	Plijesan na zidovima i stropu - da	Plijesan na zidovima i stropu - ne	Plijesan na zidovima i stropu - Ne odgovora
Vlasnica/k bez hipoteke/stambenog kredita	32	163	8	35	167	1	8	194	1	21	162	20	21	179	3	6	193	4	6	192	5	42	160	1	46	155	2	34	167	2
Vlasnica/k s hipotekom/stambenim kreditom	7	43	3	5	47	1	1	52		4	44	5	2	50	1		52	1		50	3	12	39	2	8	45		8	45	
Stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade	12	64		19	56	1	3	73		5	62	9	9	66	1	3	71	2	2	73	1	20	55	1	22	53	1	19	57	
Unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)	6	34	2	9	33		1	40	1	0	32	10	6	35	1	4	38	0	1	40	1	11	30	1	12	30		8	34	
Ostalo		12	2	2	11	1	0	13	1	1	11	2	0	14			13	1	1	12	1	2	12		2	12		2	12	
ukupno	57	316	15	70	314	4	13	372	3	31	311	46	38	344	6	13	367	8	10	367	11	87	296	5	90	295	3	71	315	2

Analizirajući podatke o problemima u kućanstvima, primjećujemo značajne razlike između različitih skupina vlasništva i financijskih situacija. Na primjer, većina vlasnika bez hipoteke ili stambenog kredita (56%) prijavljuje probleme s prokišnjanjem krova, dok je taj problem manje uobičajen među onima s hipotekom ili kreditom (samo 12%). S druge strane, vlažnost zidova češća je pojava kod osoba koje stanuju u nekretninama koje nisu u njihovom vlasništvu bez plaćanja naknade (27%), dok je kod vlasnika s hipotekom ili kreditom taj problem manje izražen (7%). Slično tome, vlažni podovi su češći u kućanstvima bez hipoteke (62%) u usporedbi s onima s hipotekom ili kreditom (8%). Kroz analizu postotaka, također primjećujemo varijacije u drugim problemima kao što su trulež u okvirima prozora i vrata, propuh kroz ulazna vrata i prozore te prisutnost plijesni na zidovima i stropovima. Na primjer, trulež u okvirima prozora je manje uobičajena kod vlasnika s hipotekom ili kreditom (5%) u usporedbi s onima bez hipoteke (55%).

Plin: Najviše vlasnika bez hipoteke ili stambenog kredita (129) koristi plin za grijanje, dok ga samo 29 vlasnika s hipotekom ili stambenim kreditom koristi. Među podstanarima (24) i osobama koje žive u nekretninama koje nisu u njihovom vlasništvu bez plaćanja naknade (53), također je prisutna upotreba plina.

Daljinsko grijanje - toplana: Slično kao i kod plina, daljinsko grijanje je popularno među vlasnicima bez hipoteke ili stambenog kredita (40), dok ga manje koriste vlasnici s hipotekom ili stambenim kreditom (21). Opet, primjećuje se da i podstanari (14) i osobe koje žive u nekretninama koje nisu u njihovom vlasništvu bez plaćanja naknade (10) koriste daljinsko grijanje.

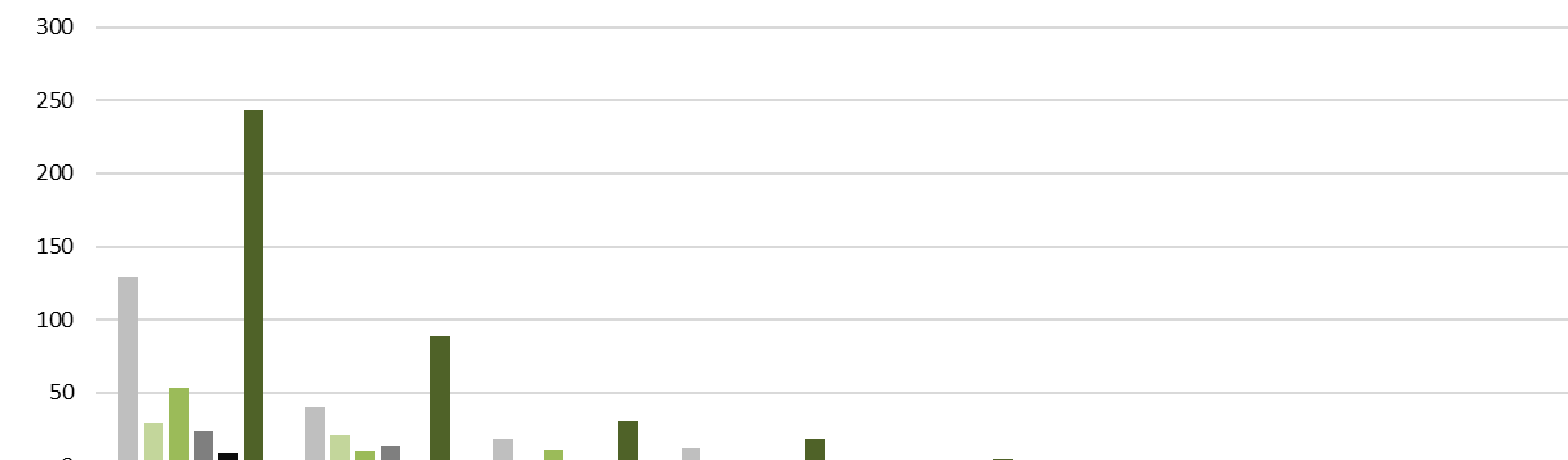
Ogrjevno drvo i ostala biomasa: Ova vrsta grijanja je popularna među vlasnicima (11), posebno onima bez hipoteke ili stambenog kredita. Interesantno je primijetiti da je ova opcija gotovo nepostojeća među vlasnicima s hipotekom ili stambenim kreditom, dok je značajna za one koji žive u nekretninama koje nisu u njihovom vlasništvu bez plaćanja naknade (35%).

Električna energija: Električna energija je česta među vlasnicima (12), s obzirom da je ova opcija vjerojatno jednostavna za instalaciju i održavanje. Primjećuje se i upotreba među podstanarima (3).

Toplinske pumpe: Toplinske pumpe su popularne kod vlasnika s hipotekom ili stambenim kreditom (2) i kod vlasnika bez hipoteke ili stambenog kredita (2).

Sunčani toplinski sustav: Ova opcija je primijećena samo kod jednog vlasnika bez hipoteke ili stambenog kredita.

Koji energent primarno koristite za grijanje svojeg kućanstva?

	Plin	Daljinsko grijanje - toplana	Ogrjevno drvo i ostala biomasa (pelete, drvena sječka i sl.)	Električna energija (klima uređaj, karoliferi, termopeć...)	Toplinske pumpe	Sunčani toplinski sustav	Ne koristim ni jedan energent za grijanje	Ne znam
■ Vlasnica/k bez hipoteke/stambenog kredita	129	40	18	12	2	1	1	
■ Vlasnica/k s hipotekom/stambenim kreditom	29	21	0	1	2	0		
■ Stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade	53	10	11	1	0	0		1
■ Unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)	24	14	1	3	0	0		
■ Ostalo	8	3	1	1	1	0		
■ ukupno	243	88	31	18	5	1	1	1

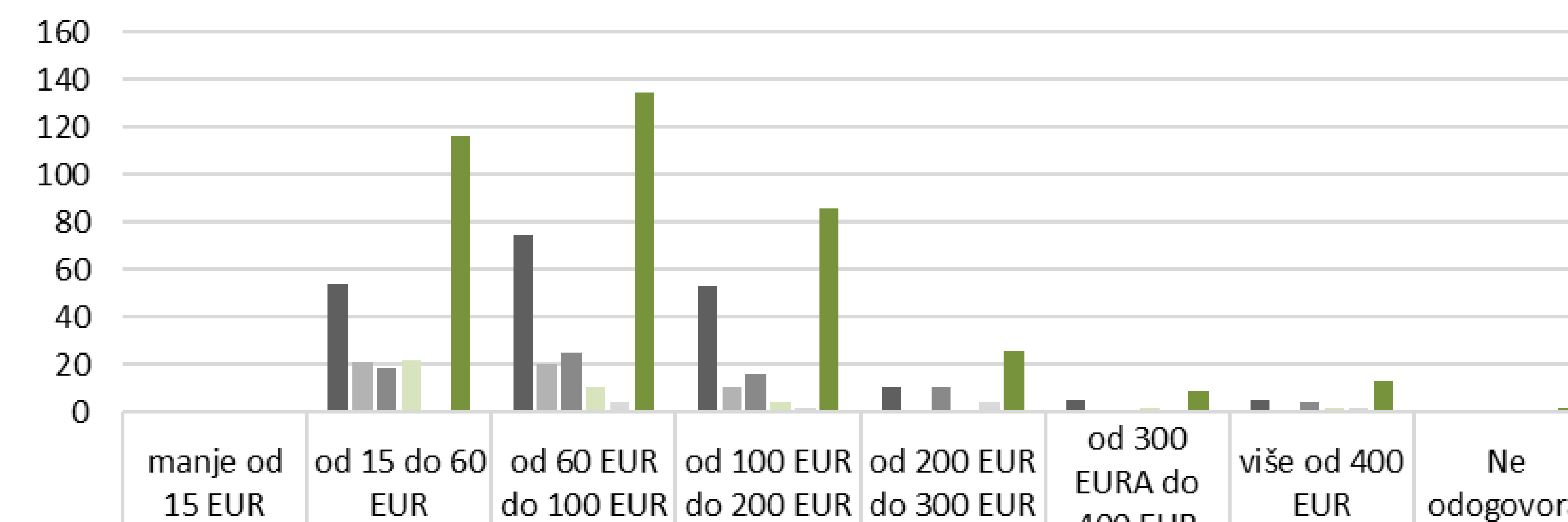
Općenito, možemo zaključiti da preferencije za određene načine grijanja ovise o vlasničkom statusu, s plinom, električnom energijom i daljinskim grijanjem kao najpopularnijim opcijama među vlasnicima, dok su toplinske pumpe i sunčani toplinski sustavi popularniji među korisnicima s hipotekom ili stambenim kreditom. Ogrjevno drvo i ostala biomasa češće se koriste među vlasnicima nego među podstanarima ili osobama koje žive u nekretninama koje nisu u njihovom vlasništvu.

Analiza podataka o prosječnim mjesečnim troškovima energenta za grijanje tijekom prošle zime otkriva značajne varijacije troškova ovisno o različitim situacijama vlasništva ili najma stambenog prostora. Vlasnici bez hipoteke ili stambenog kredita imaju visoke prosječne mjesečne troškove, s najvećim postotkom (62%) iznosa od 100 do 200 EUR, dok gotovo polovica (47%) ima troškove u rasponu od 15 do 60 EUR. Suprotno tome, vlasnici s hipotekom ili stambenim kreditom pokazuju značajno manje troškove, s 100% njih s troškovima manjim od 15 EUR i samo 18% s troškovima u rasponu od 15 do 60 EUR.

Podstanari, kao treća kategorija, pokazuju raznolikost u troškovima, s 50% sudionika koji nisu dali odgovor. Međutim, od onih koji jesu, vidljivo je da su troškovi za većinu podstanara u rasponu od 15 do 100 EUR, ali ima i onih čiji su troškovi premašili 300 EUR, posebno u rasponu od 300 do 400 EUR (22%).

Ostale kategorije sudionika pokazuju različite obrasce troškova, s većim postotkom onih koji nisu dali odgovor. Međutim, od onih koji jesu, primjetan je trend rastućih troškova s porastom iznosa, pri čemu 15% ima troškove veće od 400 EUR.

Molimo Vas da procijenite koliko su iznosili Vaši prosječni mjesečni troškovi energenta koji ste koristili za grijanje prošle zime

	manje od 15 EUR	od 15 do 60 EUR	od 60 EUR do 100 EUR	od 100 EUR do 200 EUR	od 200 EUR do 300 EUR	od 300 EURA do 400 EUR	više od 400 EUR	Ne odgovora
■ Vlasnica/k bez hipoteke/stambenog kredita	0	54	75	53	11	5	5	0
■ Vlasnica/k s hipotekom/stambenim kreditom	1	21	20	11	0	0	0	0
■ Stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade	0	19	25	16	11	1	4	0
■ Unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)	0	22	11	4	0	2	2	1
■ Ostalo	0		4	2	4	1	2	1
■ ukupno	1	116	135	86	26	9	13	2

Mjere štednje: Smanjeno korištenje tople vode: što se tiče smanjenog korištenja tople vode, izgleda da su vlasnici bez hipoteke/stambenog kredita najviše pogođeni ovom mjerom, s 55% njih koji su primorani na ovakvu vrstu štednje. Nasuprot tome, podstanari u tuđem vlasništvu pokazuju najmanju sklonost smanjenju korištenja tople vode, s samo 6% njih koji su primorani na takvu mjeru.

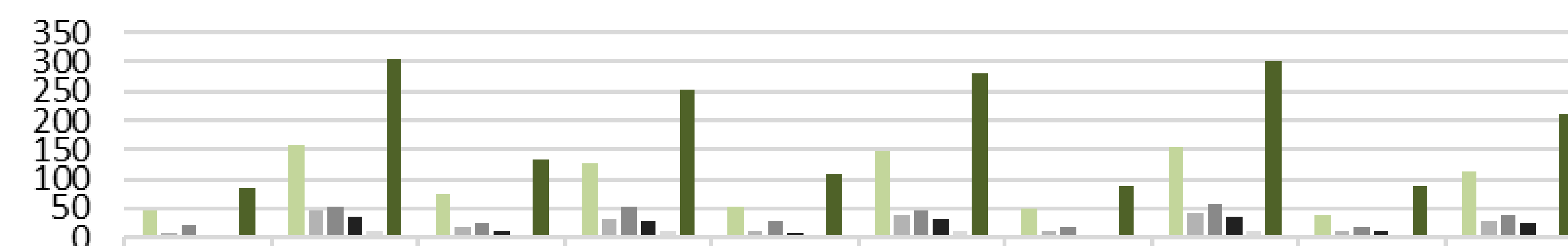
Mjere štednje: Smanjeno korištenje rasvjete: u pogledu smanjenja korištenja rasvjete, slični trendovi se nastavljaju. Vlasnici bez hipoteke/stambenog kredita ponovno su najviše pogođeni, dok podstanari pokazuju manju sklonost ovakvoj vrsti štednje.

Mjere štednje: Štednja na osnovnim potrebama (lijekovi, odjeća...): zanimljivo je primijetiti da su vlasnici bez hipoteke/stambenog kredita i oni koji stanuju u nekretnini koja nije u njihovom vlasništvu najviše skloni ovoj mjeri štednje.

Mjere štednje: Smanjeno otvaranje prozora i provjetranje: Smanjeno otvaranje prozora i provjetranje pokazuje najmanje varijacija između različitih kategorija, no opet vidimo da su vlasnici bez hipoteke/stambenog kredita najviše pogođeni.

Mjere štednje: Smanjeno korištenje grijanja: pokazuje sličan trend kao i ostale mjere štednje, pri čemu su vlasnici bez hipoteke/stambenog kredita i oni koji stanuju u nekretnini koja nije u njihovom vlasništvu najviše primorani na ovakvu mjeru.

Jeste li u posljednjih 12 mjeseci bili primorani na neke od navedenih mjera štednje kako biste podmirili račune za električnu energiju, plin, daljinsko grijanje (toplanu) ili neki drugi oblik energije?

	Da - Smanjeno korištenje tople vode	Ne - Smanjeno korištenje tople vode	Da - Smanjeno korištenje rasvjete	Ne - Smanjeno korištenje rasvjete	Da - Štednja na osnovnim potrebama (lijekovi, odjeća...)	Ne - Štednja na osnovnim potrebama (lijekovi, odjeća...)	Da - Smanjeno otvaranje prozora i provjetranje	Ne - Smanjeno otvaranje prozora i provjetranje	Da - Smanjeno korištenje grijanja	Ne - Smanjeno korištenje grijanja
■ Vlasnica/k bez hipoteke/stambenog kredita	46	157	75	128	54	149	50	153	41	112
■ Vlasnica/k s hipotekom/stambenim kreditom	8	45	19	34	13	40	11	42	12	30
■ Stanujem u nekretnini koja nije u mojem vlasništvu bez plaćanja naknade	23	53	24	52	29	47	18	58	18	40
■ Unajmljujem (podstanar sam u stanu u tuđem vlasništvu)	5	37	12	30	9	33	5	37	13	24
■ Ostalo	2	12	4	10	4	10	4	10	4	6
■ ukupno	84	304	134	254	109	279	88	300	88	212

Troškovi za električnu energiju: Najviše problema s plaćanjem imaju vlasnici/stanovnici bez hipoteke/stambenog kredita (50%), a zatim oni s hipotekom/stambenim kreditom (9%). Najmanje problema imaju podstanari (11%).

Troškovi za vodu: Općenito, najviše problema ima većina kategorija, osim podstanara koji imaju najmanje problema s plaćanjem (3%). Vlasnici/stanovnici bez hipoteke/stambenog kredita imaju najviše problema (61%).

Troškovi za plin: Vlasnici/stanovnici bez hipoteke/stambenog kredita opet imaju najviše problema (43%), dok podstanari imaju najmanje (5%).

Troškovi za komunalnu naknadu: Ponovno, vlasnici/stanovnici bez hipoteke/stambenog kredita imaju najveći postotak problema (61%).

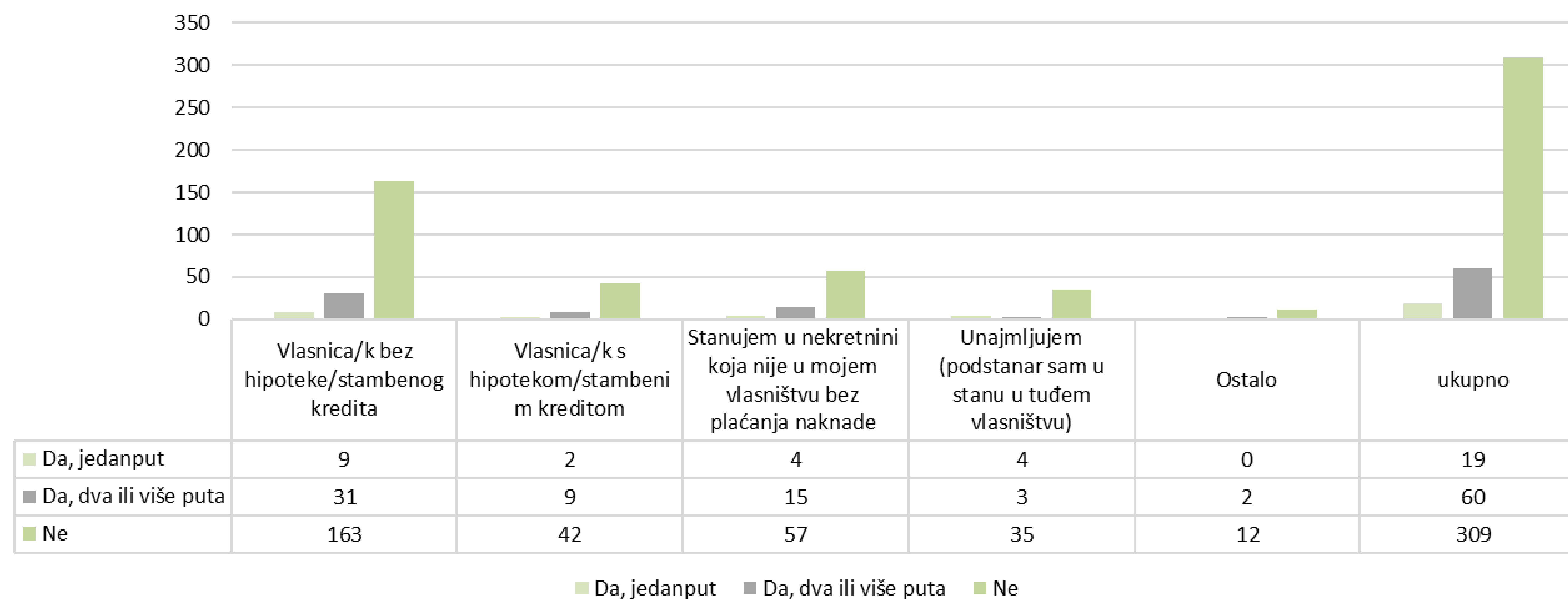
Troškovi za odvoz otpada: Slično kao i kod komunalne naknade, vlasnici/stanovnici bez hipoteke/stambenog kredita imaju najviše problema (58%).

Troškovi za nabavku drva, peleta: Ovdje su rezultati pomalo neujednačeni, ali vlasnici bez hipoteke/stambenog kredita i podstanari imaju najviše problema.

Troškovi grijanja preko toplane: Općenito, manje su izraženi problemi, no vlasnici/stanovnici bez hipoteke/stambenog kredita i oni s hipotekom/stambenim kreditom imaju najviše problema.

Nešto drugo: Ovdje nema jasnog trenda, ali vlasnici/stanovnici bez hipoteke/stambenog kredita imaju najveći postotak problema (47%).

Jeste li u posljednjih 12 mjeseci isključivo iz financijskih razloga kasnili s plaćanjem nekog računa za režije? (struja, plin, voda, grijanje...)

Analiza podataka o kašnjenju s plaćanjem računa za režije u posljednjih 12 mjeseci pokazuje značajne varijacije među različitim skupinama. Vlasnici/ce s hipotekom ili stambenim kreditom imaju najmanju stopu kašnjenja, s samo 11% koji su kasnili jednom i 15% koji su kasnili dva ili više puta. Nasuprot tome, podstanari u tuđem stanu imaju nešto veću stopu kašnjenja, pri čemu 21% njih kašnjava s plaćanjem računa jednom, dok samo 5% to čini više puta.

PRIVATNI SEKTOR NAJMA

Energetsko siromaštvo i sektor privatnog najama: Studija slučaja Zagreb

- **Demografske karakteristike:** Uzorak ispitanika podijeljen je gotovo ravnomjerno po spolu. Prosječna starost ispitanika je 59 godina, pri čemu je najmlađa ispitanica imala 21 godinu, a najstariji ispitanik 86 godina. Većina ispitanika ima srednjoškolsko obrazovanje. Što se tiče radnog statusa, značajan broj ispitanika je umirovljen, dok su zaposleni u manjem postotku.
- **Stambene karakteristike:** Većina ispitanika su vlasnici nekretnina, pri čemu je većina njih bez hipoteke ili stambenog kredita. Postoji značajan broj ljudi koji borave u nekretninama koje nisu u njihovom vlasništvu, ali ne plaćaju najam. Analiza starosti stambenih objekata pokazuje raznolikost, s većinom starijih objekata među vlasnicima bez hipoteke ili stambenog kredita.
- **Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije:** Vlasnici bez hipoteke ili stambenog kredita češće primjenjuju mjere energetske učinkovitosti, dok podstanari i vlasnici s hipotekom ili kreditom to čine manje. Postoji značajna raznolikost u korištenju obnovljivih izvora energije, pri čemu su sustavi grijanja na biomasu najčešći.
- **Financijski izazovi i troškovi energenata:** Postoje značajne varijacije u troškovima energenata ovisno o vlasničkom statusu i veličini stambenog prostora. Vlasnici bez hipoteke ili stambenog kredita često imaju veće troškove za energente u usporedbi s drugim kategorijama. Različite mjere štednje primjenjuju se ovisno o vlasničkom statusu, pri čemu vlasnici bez hipoteke ili stambenog kredita češće primjenjuju mjere štednje.
- **Problemi u kućanstvima i kašnjenje s plaćanjem računa:** Različiti problemi u kućanstvima, poput prokišnjavanja krova i vlažnih podova, variraju ovisno o vlasničkom statusu. Vlasnici s hipotekom ili stambenim kreditom imaju manje problema s kašnjenjem plaćanja računa u usporedbi s drugim kategorijama.

PREPORUKE

Preporuke za rješavanje energetske siromaštva u sektoru privatnog najma:

- 1. Socijalni aspekt:** Osiguravanje vaučera ili povećanje postojećih za najranjivije skupine za troškove energenata koji se najviše koriste za grijanje, kao što je ogrjevno drvo. Ovo bi omogućilo pristupačnije grijanje za one koji su najugroženiji energetske siromaštvom.
- 2. Energetska učinkovitost:** Nažalost, većina ispitanika ne upražnjava nikakve mjere energetske štednje ili učinkovitosti. Stoga za smanjenje troškova i potrošnje energenata svakako bi najučinkovitija mjera bila energetska obnova postojećih nekretnine (počevši od manjih mjera ili srednjih mjera energetske štednje i učinkovitosti kao što je zamjena stolarije ili veće mjere kao što su obnova vanjske ovojnice). Uz postojeće nacionalne pozive gradovi i općine čiji su stanovnici obuhvaćeni istraživanjem mogli bi osigurati subvencije ili pomoć za izradu dokumentaciju ili, u najboljem slučaju, djelomično sufinancirati troškove energetske obnove. Naravno, same jedinice lokalne samouprave trebaju voditi o računa o donošenju kriterija za dobivanja subvencija. Također, kako veliki dio ispitanika nema nikakve mjere energetske štednje ili učinkovitosti, a nezanemarivi dio ispitanika nije ni znao odgovoriti na ovo pitanje, preporuča se i organiziranje i provođenje programa edukacije među ranjivim stanovništvom o energetske štednji i učinkovitosti.
- 3. Edukacija:** Također, kako veliki dio ispitanika nema nikakve mjere energetske štednje ili učinkovitosti, a nezanemarivi dio ispitanika nije ni znao odgovoriti na ovo pitanje, preporuča se i organiziranje i provođenje programa edukacije među ranjivim stanovništvom o energetske štednji i učinkovitosti.

Ove preporuke kombiniraju socijalni, ekološki i ekonomski pristup kako bi se adresiralo energetske siromaštvo u sektoru privatnog najma, pružajući podršku najranjivijim skupinama i potičući investicije u energetske obnovu nekretnina.

